

Oversigt over hindringer inden for rigsfællesskabet

Dato
03-05-2016

Hindringer inden for rigsfællesskabet

Emne/hindring	Beskrivelse
Udbetaling af feriedagpenge	<p>Feriedagpenge er en særlig form for arbejdsløshedsdagpenge. Der er bopælspligt i Danmark for at modtage feriedagpenge fra en dansk a-kasse. I forbindelse med flytning til Færøerne kan der ikke udbetales feriedagpenge, som der er optjent ret til i en dansk a-kasse.</p> <p>Man optjener alene et antal dage med en betinget ret til feriedagpenge. På dage, hvor man ønsker at holde ferie med feriedagpenge, skal man have ret til arbejdsløshedsdagpenge. Ved flytning fra Danmark til Færøerne mistes retten til arbejdsløshedsdagpenge og dermed retten til feriedagpenge.</p> <p>Der optjenes kun ret til feriedagpenge på baggrund af ydelser udbetalt fra en dansk a-kasse.</p> <p>Det betyder, at personer, der ikke tidligere har været medlem og modtaget ydelser fra en dansk a-kasse, ikke vil have optjent ret til feriedagpenge.</p>

Sprogundervisning jobparathed	ved	Borgere fra Grønland kan blive meldt jobparate i Danmark (i et dansk jobcenter) uden at have tilstrækkelige sprogkunderskaber, hvilket rejser spørgsmål om tilbud om danskundervisning.
Sygedagpenge		<p>En person, der er bosiddende på Færøerne, og som er beskæftiget på et grønlandsk skib og betaler skat i Grønland, har ikke mulighed for at bevare den færøske sociale sikring, og vedkommende er således afskåret fra at modtage fx færøske sygedagpenge.</p> <p>Det kræver grønlandsk adresse at få sygedagpenge (kaldet arbejdsmarkedsydelse) i Grønland, og vedkommende er derfor også afskåret fra at modtage ydelser efter grønlandsk lovgivning. Ifølge nordisk konvention om social sikring er det muligt at fravige princippet om, at borgeren skal betale sociale bidrag i arbejdslandet, hvorved vedkommende kan bevare retten til at være socialt sikret i bopælslandet. Den nordiske konvention finder imidlertid ikke anvendelse indenfor rigsfælleskabet.</p>
Sygedagpenge		<p>For at modtage færøske sygedagpenge er det et krav, at man har fast bopæl på Færøerne og er fuldt skattepligtig på Færøerne. Det betyder, at en person, der er fastboende i Danmark, men som arbejder og betaler skat på Færøerne, ikke har ret til sygedagpenge efter færøsk lovgivning.</p> <p>Retten til sygedagpenge efter dansk lovgivning er grundlæggende betinget af, at den indkomst, der indgår i beregningsgrundlaget for udbetaling af sygedagpenge, kan beskattes i Danmark. Men der er i sygedagpengelovens § 4, stk. 2, hjemmel til at udbetale sygedagpenge til en person, hvis indkomst ikke er beskattet i Danmark, når indkomsten kan beskattes på Færøerne (eller i Grønland), og den pågældende ikke har – eller ikke længere har – ret til sygedagpenge eller anden erstatning for tab af indtægt efter lovgivningen for Færøerne (og Grønland), og den pågældende i øvrigt enten har ophold i Danmark, eller har ophold på Færøerne eller i Grønland, og indtægten er erhvervet ved beskæftigelse i Danmark eller på dansk skib.</p> <p>Efter denne bestemmelse vil en person, der er fastboende i Danmark, men som arbejder på Færøerne, således kunne have ret til danske sygedagpenge, hvis sygedagpengelovens øvrige betingelser er opfyldt.</p>
Anvendelse af Cpr- numre		Omkring 1.400 færøske patienter behandles hvert år uden for Færøerne, primært i Danmark. Færøske pati-

enter har ikke et dansk CPR-nummer, men et færøsk personnummer med tre cifre (p-tal). Når færøske patienter er i behandling i det danske sundhedssystem, tildeles de derfor et erstatningspersonnummer.

Ved udskrivelsen kan udskrivningsbreve og oplysninger om medicin ikke automatisk videresendes til det digitale færøske journalsystem, som ikke kan modtage oplysninger om et ikke kendt personnummer. Der er således risiko for informationstab ved udskrivelsen, hvilket kan have betydning for patientsikkerheden, da læger på Færøerne ikke automatisk har adgang til supplerende oplysninger om laboratorieundersøgelser samt fx patologi – og mikrobiologisvar.

Ved genindlæggelse i Danmark vil de færøske patienter ofte få et nyt erstatningspersonnummer, og alle tidligere journaloplysninger er derfor ikke umiddelbart tilgængelige for behandlingen. Dette giver risiko for endnu et informationstab og øger risikoen for, at patienten har flere journaler. Problemstillingen er ikke isoleret til Færøerne, men gælder alle patienter uden et dansk CPR-nummer.

I Grønland har patienter danske CPR-numre og oplever ikke problemer med dette.

Aflønning af fagperson

Det er en administrativ udfordring for de færøske myndigheder at aflønne en fagperson, der ikke har bopæl på Færøerne, i forbindelse med en transport af en færøsk patient fra Danmark til Færøerne, fordi der i den færøske regulering kræves et færøsk personnummer, for at lønudbetalingen kan ske via en færøsk bank.

Kørekortområdet

Et grønlandsk kørekort giver indehaveren ret til at føre samme køretøjer i Danmark, som det berettiger til at føre i Grønland, i indtil 90 dage efter det tidspunkt, hvor betingelsen om sædvanlig bopæl er opfyldt. Ifølge kørekortbekendtgørelsen skal indehavere af et grønlandsk kørekort bestå en kontrollerende køreprøve for at få ombyttet kørekortet til et dansk kørekort. Dette anses for at være nødvendigt, idet de grønlandske vej- og trafikforhold afviger væsentligt fra de danske, herunder i forbindelse med køreuddannelse, manglende motorveje og landeveje samt næsten ingen lyskryds.

Manglende retsvirkninger af ægteskab mellem to personer af samme køn.

Manglende retsvirkninger af ægteskab mellem to personer med samme køn og af registreret partnerskab kan have betydning i en række relationer, fx forsørgelsespligt, arveret, ret til sociale ydelser og forældreskab.

Der er ikke taget stilling til, om medmoderskab etableret i Danmark kan tillægges retsvirkninger på Færøerne og i Grønland. Manglende retsvirkninger af medmoderskab kan have betydning i en række relationer, fx forældreskab, forældremyndighed, forsørgelsespligt, arveret og ret til sociale ydelser.

Færøerne:

Hverken lov om registreret partnerskab eller lovgivningen om ægteskab mellem to personer af samme køn gælder for Færøerne. Reglerne om medmoderskab gælder heller ikke for Færøerne.

Lovene kan sættes i kraft, men dette er ikke sket.

Lagtinget behandler et beslutningsforslag om ikraftsættelse af lovgivningen om ægteskab mellem to personer af samme køn for Færøerne.

De involverede færøske og danske myndigheder samarbejder om forberedelse af en færøsk overtagelse af person-, familie- og arveretten.

Grønland:

Lov om registreret partnerskab er sat i kraft for Grønland.

Lovgivningen om ægteskab mellem to personer af samme køn træder i kraft for Grønland den 1. april 2016.

Det er aftalt med Grønland, at lovgivningen om faderskab ajourføres, herunder at reglerne om medmoderskab sættes i kraft for Grønland.

Social pension

Lov om social pension gælder ikke for Færøerne og Grønland. Dansk folke- eller førtidspension kan ikke udbetales ved fast bopæl på Færøerne eller i Grønland.

Ved flytning fra Færøerne til Danmark standses den færøske folke- eller førtidspension. Der kan dog normalt udbetales dansk folkepension uden fornyet ansøgning. En færøsk førtidspension tilkendt før 1. januar 2003 kan normalt konverteres til en dansk førtidspension efter tilsvarende danske regler fra før 1. januar 2003. Er den færøske førtidspension tilkendt efter 1. januar 2003, skal den pågældende ved flytning til Danmark søge om førtidspension efter de gældende danske regler.

Ved flytning fra Danmark til Færøerne udbetaler Færøerne den færøske folkepension. Folkepensionsalderen på Færøerne er dog 67 år, i Danmark er den aktuelt 65 år. Ved dansk førtidspension tilkendt før 1. januar 2003 er der normalt ret til en tilsvarende færøsk førtidspension. En tilkendt førtidspension efter lov om social pension (førtidspension tilkendt efter regler herom gældende fra 1. januar 2003) kan ikke side-stilles med en færøsk førtidspension, og derfor skal der ved flytning til Færøerne søges om førtidspension efter færøske regler.

Ved flytning fra Grønland til Danmark standses den grønlandske folke- og førtidspension, og der kan søges om dansk folkepension eller førtidspension. Folkepensionsalderen i Grønland er 65 år.

Ved flytning fra Danmark til Grønland standses udbetalingen af den danske folke- eller førtidspension, og den pågældende må søge om pension i Grønland. De grønlandske pensionsregler afviger væsentligt fra de danske.

Årsagen til hindringerne er forskellig retstilstand inden for rigsfællesskabet. Nordisk konvention om social sikring finder ikke anvendelse inden for rigsfællesskabet.

Der er nedsat en arbejdsgruppe på embedsmandsplan bestående af repræsentanter fra henholdsvis Færøerne, Grønland og Danmark. Arbejdsgruppen skal bl.a. kortlægge landenes pensionsregler og afdække de hindringer, som måtte opstå ved flytning inden for rigsfællesskabet, undersøge mulighed for overgangsregler ved flytning mellem rigsdelen, om principper i nordisk konvention om social sikring kan anvendes, og beskrive hindringer, løsningsmuligheder og konsekvenser.

Pasning af egne børn

Det fremgår af den danske dagtilbudslov, at en kommune kan vælge at give forældre med børn i alderen fra 24 uger til skolestart mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til pasning af egne børn i stedet for en plads i dagtilbud. 38 procent af kommunerne har i 2015 valgt at give forældrene mulighed for at vælge et tilskud, heraf overvejende til børn under 3 år.

Forældre kan ikke modtage tilskud til pasning af egne børn, hvis kommunalbestyrelsen i forbindelse med iværksættelse af hjælpeforanstaltninger efter § 52 i lov om social service anser det for nødvendigt, at et barn er optaget i et dagtilbud.

Det er en betingelse for at få tilskud, at forælderen ikke modtager offentlig overførselsindkomst (fx barseldagpenge eller pension) eller har arbejdsindtægt, ligesom ansøgeren skal have opholdt sig i landet i 7 ud af de seneste 8 år. I opgørelsen af, hvorvidt borgeren har opholdt sig i landet i perioden på 7 ud af 8 år, indgår ikke bopæl på Færøerne eller i Grønland. Kravet om ophold, gælder ikke for EU/EØS-borgere, i det omfang de efter EU-retten er berettiget til ydelsen.

Handicapbil

Færøerne

En handicapbil i Danmark eller på Færøerne bevilges ikke efter de samme betingelser. Kombinationen af danske registreringsafgifter og sociallovgivning, herunder forskellig behovsvurdering, vanskeliggør flytning med handicapbil.

Personer, der flytter fra Færøerne til Danmark, oplever, at de ikke kan medbringe handicapbil til Danmark, idet de ikke opfylder betingelserne for bevilling af en handicapbil i Danmark.

Der er ikke erfaringer med hindringer for så vidt angår danske statsborgere, der medbringer en handicapbil til Færøerne.

Overførsel af pensionsordning

Med ændringen af de færøske pensionsbeskatningsregler i 2012 blev det ikke længere muligt at spare op i danske pensionskasser. Dette har medført en efterspørgsel for at samle pensionsordningerne i færøske pensionskasser. Ved overførsel af en dansk pensionsordning til udlandet, herunder til Færøerne, skal der betales afgift til Danmark. Afgiften sikrer, at Danmark modtager skat, hvilket skal ses i lyset af, at Danmark har givet fradrag for indbetalingerne. Ved kapitalpension udgør afgiften 52 pct., mens afgiften udgør 60 pct. ved overførsel af en ratepension eller en pensionsordning med løbende udbetalinger.

Medtagelse af lægemidler

I medfør af Lægemedelloven må private personer kun ind- og udføre (humane) lægemidler til eget forbrug efter tilladelse fra Sundhedsstyrelsen. Sundhedsstyrelsen har fastsat nærmere regler herom, herunder

fremgår det: ”Privatpersoner kan til personlig brug til sygdomsforebyggelse eller behandling ved indrejse medbringe lovligt indkøbte lægemidler bestemt til human anvendelse.” samt ”Fra lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen, kan der højst medbringes lægemidler til 3 måneders forbrug.”

Borgere fra Færøerne og Grønland kan derfor medbringe lægemidler til eget forbrug i indtil 3 måneder ved rejser til Danmark, hvilket svarer til borgere fra andre 3. lande, mens borgere fra EU/EØS kan medbringe lægemidler til længere tids forbrug. Dette skyldes at Grønland og Færøerne ikke er medlem af EU. Grønland oplever ikke dette som et problem.

Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU)

Der blev i 2009 gennemført ændringer af lovgivningen vedrørende arbejdsmarkedsuddannelser, som gav mulighed for at optage personer med bopæl og/eller beskæftigelse på Færøerne/i Grønland på ordinære AMU-hold. De kan herefter også få AMU-bevis.

For personer med cpr-adresse eller reel og faktisk beskæftigelse i Danmark finansieres arbejdsmarkedsuddannelser af 1) en deltagerbetaling, som er fastsat på finansloven for den pågældende uddannelse, 2) et statstilskud, der er fastsat efter de takster, der fremgår af finansloven for de pågældende arbejdsmarkedsuddannelser i de pågældende år for de pågældende institutioner og 3) eventuel betaling for en særlig tilrettelæggelses- og afholdelsesform. Herudover er der mulighed for løntabsgodtgørelse (VEU-godtgørelse) og tilskud til kost, logi og befordring. Der kan kun opnås tilskud til kost og logi, hvis deltageren er berettiget til tilskud til befordring, og at der i øvrigt som udgangspunkt kræves mere end 120 km transport tur-retur

For personer med bopæl og/eller beskæftigelse på Færøerne/i Grønland på ordinære AMU-hold gælder, at deltagelse på ordinære AMU-hold sker mod fuld deltagerbetaling, der omfatter pkt. 1-3 ovenfor, og uden mulighed for godtgørelse eller tilskud til kost, logi og befordring. Uddannelsesstederne kan tilbyde personerne kost og logi efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.

Valgret til Europa-Parlamentet

Enhver, der har valgret til folketingsvalg (afholdt i Danmark), har også valgret til Europa-Parlamentet. En af betingelserne for valgret til Folketinget er fast bopæl i riget, der også anses for opfyldt for visse perso-

ner, som midlertidigt har taget ophold i udlandet og fx agter at vende tilbage til riget inden for 2 år. Der afholdes ikke Europa-Parlamentsvalg på Færøerne/i Grønland, da Færøerne og Grønland står uden for EU-samarbejdet. Danske statsborgere med fast ophold på Færøerne/i Grønland har dermed ikke valgret til Europa-Parlamentet, uanset at de har valgret til folketingsvalg (afholdt på Færøerne/i Grønland). Som følge heraf har en dansk statsborger, der flytter fra Danmark til Færøerne/Grønland, ikke valgret til Europa-Parlamentet, mens en dansk statsborger, som flytter fra Danmark til et tredjeland, bevarer sin valgret til Europa-Parlamentet under forudsætning af, at betingelserne for at bevare valgretten til Folketinget i øvrigt er opfyldt.

Tildeling af dansk administrativt personnummer til færinger bosat på Færøerne

Efter CPR-loven tildeles et dansk personnummer til en person, der skal folkeregistreres (bopælsregistreres) i CPR med bopæl i Danmark. Danske myndigheder kan herudover få adgang til at tildele såkaldte administrative personnumre til brug for myndighedens sagsbehandling. Det er ikke efter CPR-loven muligt at give en myndighed adgang til at tildele et administrativt personnummer alene på baggrund af en persons danske statsborgerskab eller vedkommendes eget ønske herom. CPR-loven gælder ikke for Færøerne. Færøerne ønsker, at det afklares, om der er et generelt behov for at kunne udstede danske personnumre til færinger efter anmodning, eller om der bør findes sektorspecifikke løsninger for tildeling af et dansk administrativt personnummer, hvis en færøsk sektormyndighed vurderer, at der er et konkret behov herfor i forbindelse med en færings kontakt til danske myndigheder.

Kæledyr

Gældende regler for privat ikke-kommerciel flytning

Fra DK/GL til FO: Det er de færøske myndigheders opfattelse, at Færøerne er i den unikke situation, at der er flere smitsomme dyresygdomme, som aldrig er påvist på Færøerne, og at der med en videreførelse af den nugældende, restriktive lovgivning og øernes isolerede beliggenhed i Atlanterhavet er forholdsvis gode muligheder for at opretholde denne gode sygdomsstatus. Hunde og katte må kun indføres af personer med fast bopæl på Færøerne eller personer, der flytter til Færøerne fra udlandet for at bo, da det ikke er tilladt at medbringe kæledyr på ferierejser eller på midlertidige ophold af op til 3 måneders varighed. Det er som udgangspunkt forbudt at indføre andre typer kæledyr til Færøerne. Dog kan privatpersoner, som har fast bopæl på Færøerne eller personer, der flytter til Færøerne fra udlandet for at bo, få tilladelse hertil på nærmere vilkår. **Fra DK til GL:** Man skal have en tilladelse til indførslen fra Grønlands Repræsentation i

København eller Fødevarestyrelsen alt efter dyrearten. Derudover skal visse andre krav være opfyldt. Det er også muligt at få tilladelse til indførsel af andre typer af almindelige kæledyr på nærmere fastsatte vilkår. **Fra FO til DK:** Hunde og katte skal være id-mærket, ledsaget af et EU selskabsdyrspas, og de skal være vaccineret mod rabies. **Fra FO til GL:** Man skal have en tilladelse til indførslen fra Grønlands Repræsentation i København eller Fødevarestyrelsen alt efter dyrearten. Foruden tilladelsen skal visse andre krav være opfyldt. **Fra GL til DK:** Hunde og katte skal være id-mærket, ledsaget af et EU selskabsdyrspas, og de skal være vaccineret mod rabies. Det er dog ikke alle steder, at der er adgang til praktiserende dyrlæger i Grønland, hvorfor der er særlige krav for indførsel af hunde og katte fra Grønland, som ikke har et gyldigt EU selskabsdyrspas. Der er pt. ikke nogen dyresundhedsmæssige krav for ikke-kommerciel flytning af andre almindelige typer af kæledyr.

Nordiske grænsehindringer

Emne/hindring	Beskrivelse
Handicapbil	<p>En handicapbil kan ikke medbringes ved flytning over grænser, idet der skal ansøges om en ny handicapbil i tilflytningslandet.</p> <p>Reglerne om tilkendelse af en handicapbil er forskellig i de nordiske lande. Dette indebærer, at en person, der i et land har ret til støtte, anskaffelse og vedligeholdelse af en handicapbil, ikke nødvendigvis har den samme ret i et andet land.</p>
Erhvervsuddannelser	<p>I Danmark er der et lovbaseret krav om certificering indenfor forskellige erhvervsuddannelser som fx sprøjtecertifikat for gartnere, vådrumscertifikat for byggeriets uddannelser og svejsecertificering for smede m.v.</p> <p>Certifikatet er en adgangsgivende kompetence til lovregulerede arbejdsområder. Alle medarbejdere inden for disse arbejdsområder i Danmark, hvor der er et dansk lovkrav om certificering, skal erhverve</p>

dette certifikat uanset deres herkomst og uddannelse.

Medicinal eksport

Færøerne er ikke medlem af EU og regnes derfor som et tredjeland indenfor medicinalområdet. Det betyder, at færøske medicinalprodukter skal analyseres i EU og frigives af en QP (qualified person) indenfor EU, inden de kan sælges i Danmark. Dette skyldes, at Færøerne som et tredjeland er underlagt strengere krav for eksport af medicin til EU-lande, da Færøerne ikke er medlem af EU.

Kørekort området

Færøerne er ikke omfattet af overenskomst af 12. november 1985 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om gensidig anerkendelse af kørekort og registrering af køretøjer.

Personer med færøsk kørekort, som tager bopæl i et andet nordisk land (bortset fra Danmark), har derfor ikke krav på, at deres færøske kørekort anerkendes eller kan ombyttes i det pågældende land.

Justitsministeriet har aftalt med det færøske Innlandismalaradid, at Færøerne selv kan tage initiativ til at kontakte de nordiske lande, som de ønsker at indgå aftaler med, og at Justitsministeriet står til rådighed med faglig bistand m.v. De aftaler, som Færøerne måtte indgå, vil skulle godkendes af Danmark.
